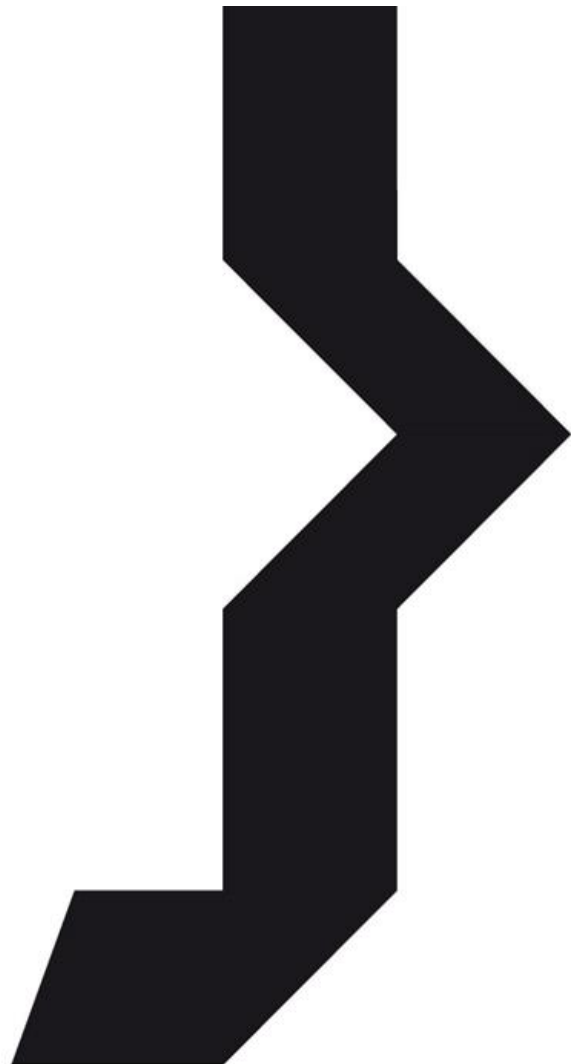

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

SOCIÁLNĚ-PEDAGOGICKÉ PORADENSTVÍ

**průvodce předmětem pro studijní program
Sociální patologie a prevence**

Autor: Václav Bělík

Úvod do studia předmětu

Tato studijní opora je vystavěna jako pomůcka k předmětu Sociálně pedagogické poradenství. Ve výuce této studijní disciplíny se studenti seznámí se základy systému poradenství ve vztahu k dětem a mládeži. Osvojí si poznatky o základních druzích poradenství – zaměří se na poradenství v oblasti rezortu sociální práce, MŠMT a další specifické oblasti.

Tato studijní opora nenahrazuje studentovi učebnici či odborný text, přináší mu však základní orientaci v předmětu a v probíraných tématech, odkazuje na literaturu a další zdroje nezbytné při studiu předmětu.

Úvodem ke každému tematickému bloku jsou důležité pojmy, informace či hlavní body k zapamatování, následuje stručný vhled do problematiky a shrnutí tématu. Následuje soubor otázek a úkolů, které prověří osvojení teorie a odkáže studenta na další oblasti, které nebyly představeny v rámci opory. Na závěr jsou uvedeny základní zdroje, ve kterých student nalezne představenou látku, a rozšiřující zdroje, které slouží k samostudiu a prohloubení učiva.

Cíle předmětu

Cílem předmětu je vybavit studenty základními znalostmi z oblasti systému sociálně pedagogického poradenství, zprostředkovat poznatky o stavu, struktuře, vývoji a specifikách poradenství v oblasti poradenství.

Po absolvování předmětu se student:

- bude orientovat v základních pojmech z dané oblasti
- bude schopen rozeznávat mezi jednotlivými druhy poradenství,
- seznámí se s výchozí literaturou,
- bude schopen se orientovat v platné legislativě,

Literatura

Základní literatura a zdroje:

BĚLÍK, V. 2012. *Rizikové chování a jeho prevence v terciárním vzdělávání pedagogů*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. 124 s. ISBN 978-80-7435-237-9.

BĚLÍK, V., HOFERKOVÁ, S. 2016. *Prevence rizikového chování ve školním prostředí*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2016. 142 s. ISBN 978-80-263-1015-0.

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivní a sociálně-výchovná práce s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivní sociálně-výchovná činnost v škole. (Metodická příručka pro sociálních pedagogův a koordinátorův prevencí)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

Doporučená literatura:

- Centrum PRVoK. *Centre for prevention of risky virtual communication* [online]. 2016 [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://www.prvok.upol.cz/index.php/cz/>
- DOLEJŠ, M, SKOPAL, O a SUCHÁ, J. a kol. 2014. *Protektivní a rizikové osobnostní rysy u adolescentů*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 153 s. ISBN 978-80-244-4181-8.
- DOLEJŠ, M. 2010. *Efektivní včasná diagnostika rizikového chování u adolescentů*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 189 s. ISBN 978-80-244-2642-6.
- HAVLÍNOVÁ, M. et al. 2006. *Program podpory zdraví ve škole: rukověť projektu Zdravá škola*. 2., rozš. vyd. Praha: Portál, 2006. 311 s. ISBN 80-7367-059-3.
- KRAUS, B. 2014a. *Společnost, rodina a sociální deviace*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 157 s. ISBN 978-80-7435-411-3.
- KRAUS, B. 2014b. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. 215 s. ISBN 978-80-262-0643-9.
- OPEKAROVÁ, O. 2010. *Kapitoly z výchovného poradenství: školní poradenské služby*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 72 s. ISBN 978-80-86723-96-9.
- ZAPLETALOVÁ, J. 2011. Školní poradenská pracoviště. *NÚV – Národní ústav pro vzdělávání* [online]. 2011 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/poradenstvi/skolni-poradenska-pracoviste>

Požadavky na ukončení předmětu - zápočet

1. vypracování zápočtové práce (do 15 stran textu):
 - a. vybraný výzkum z oblasti prevence sociálně patologických jevů (popis výzkumu, hlavní výsledky, vlastní zhodnocení),
 - b. zmapování projektů prevence v regionu (teoretická východiska, praktické zkušenosti, zhodnocení).
2. úspěšné vykonání zápočtového testu (30 otevřených otázek; úspěšnost min. 60%).
3. Podíl na přípravě programů primární prevence, které jsou v rámci výuky oboru Sociální patologie a prevence realizovány

Význam ikon v textu

K zapamatování

je soupisem důležitých pojmů a hlavních bodů, které by student při studiu tématu neměl opomenout.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

umožňují studentovi ověřit porozumění textu a osvojení problematiky.

Shrnutí

představuje shrnutí tématu.

Literatura

je soupisem zdrojů použitých v kapitole a slouží také pro doplnění a rozšíření poznatků.

Obsah studijní opory

1	Systém školního poradenství	6
2	Sociální poradenství, telefonická krizová pomoc, Azylové domy	10
3	Sociální poradenství – Domy na půl cesty, Kontaktní centra, Krizová pomoc	13
4	Sociální poradenství – Intervenční centra, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, Nízkoprahová denní centra	17
5	Sociální poradenství – služby následné péče, sociálně aktivizační programy pro rodiny s dětmi	21
6	Sociální poradenství – terapeutické komunity, terénní programy	24
7	Školské poradenství – školní poradenské pracoviště, školní psycholog, školní speciální pedagog.....	27
8	Školské poradenství – dětské domovy, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra.....	32
9	Střediska volného času, diagnostické ústavy, výchovné ústavy, mentoringové aktivity	37
10	Vybrané poradenské služby z oblasti zdravotnictví	42
11	Vybrané poradenské služby dle zákona o SPOD.....	46
12	Další sociálně pedagogické služby v poradenství.....	50
13	Sociální poradenství – probace, psychologické a terapeutické služby, resocializační programy.....	54

1 Systém školního poradenství

K zapamatování

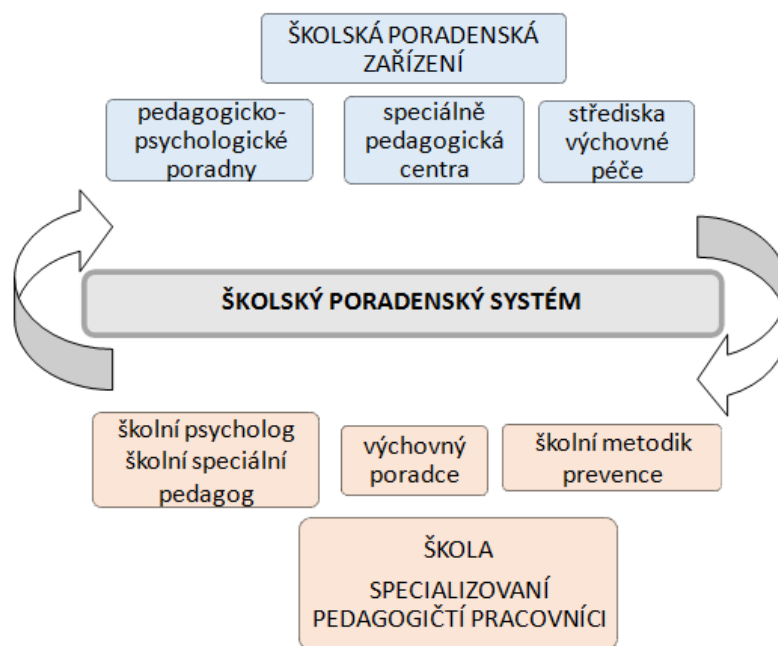
- příčina kriminality
- podmínka kriminality
- kriminogenní faktory
- třídění kriminogenních faktorů
- kriminogenní situace
- aspekty vzestupu kriminality v ČR po roce 1989

Systém školního poradenství

Český poradenský systém stojí na dvou základních pilířích. První pilíř tvoří tzv. školská poradenská zařízení, druhý je pak představován specializovanými pedagogickými pracovníky na školách.

Školská poradenská zařízení jsou tvořena **pedagogicko-psychologickými poradnami, speciálně pedagogickými centry a středisky výchovné péče.**

Schéma č. 1 Schéma tzv. Školského poradenského systému (Bělík, Hoferková, 2016)

Externí subjekty

Služby **pedagogicko-psychologických poraden** (dále jen PPP) jsou určeny dětem (přibližně od tří let, kdy vstupují do mateřské školy), žákům a studentům až do ukončení středního, případně vyššího odborného vzdělání. PPP poskytují také služby rodičům,

pedagogům a školám. PPP mohou kontaktovat sami rodiče dětí nebo školy po dohodě s rodiči. Hlavní náplní činnosti PPP je diagnostika, poradenství (včetně kariérového), intervence, nápravná péče a prevence. Participují na činnostech v oblastech prevence rizikového chování dětí a mládeže, některé PPP připravují reedukativní a volnočasové aktivity či intervenční programy pro školní třídy, v nichž jsou problémové vztahy včetně šikany. (Knotová, 2014)

Speciálně pedagogická centra jsou zařízení, která byla zřízena na podporu dětí a mládeže od 3 do 19 let, které mají různý typ zdravotního postižení a znevýhodnění (vady řeči, zraku, sluchu, tělesné postižení, mentální postižení, poruchy autistického spektra případně děti s kombinovanými vadami). Činnost je zajišťována buď ambulantně nebo v zařízeních s denní, týdenní anebo celoroční péčí o žáky se zdravotním postižením.

Střediska výchovné péče jsou zařízení, která jsou navštěvována dětmi, žáky a studenty s rizikem vzniku a vývoje poruch chování, výchovných problémů a sociálně negativních jevů, u nichž není nařízená ústavní výchova nebo není uložena ochranná výchova. ŠVP poskytují své služby také rodičům a školám. ŠVP realizují diagnostiku, poradenství a preventivně výchovnou činnost. (Knotová, 2014)

Školní metodik prevence

Ve vyhlášce č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, jsou aktivity školního metodika prevence vymezeny pomocí standardních činností, které charakterizují jeho práci a cíle, ke kterým směřuje:

- Koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci preventivního programu školy. Koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškození a dalších forem rizikového chování.
- Metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- Koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování.

Výchovný poradce

Výchovným poradcem může být jmenován kterýkoli učitel školy, který splňuje nebo si doplní vzdělání dle vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

Činnosti výchovného poradce jsou členěny do pěti oblastí. Patří mezi ně **kariérové poradenství**, které často bývá největším úkolem výchovného poradce v průběhu roku. V rámci něj se snaží vhodně nasměrovat žáka k jeho budoucí profesní dráze, najít mu školu, která by odpovídala jeho zájmu, školním výsledkům a schopnostem. V průběhu kariérového poradenství představuje výchovný poradce žákům jednotlivá povolání, cesty,

jakým způsobem si zvyšovat kvalifikaci, a zaměřuje se i na myšlenku celoživotního vzdělávání.

Druhou oblastí je **výchova a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**, kdy výchovný poradce zabezpečuje ve škole především administrativní a metodickou část této problematiky. Mezi jeho činnosti patří především zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb, evidence zpráv z vyšetření žáků ve školských poradenských zařízeních a koordinace vzniku a plnění individuálních vzdělávacích plánů pro integrované žáky.

Třetí oblastí je **péče o žáky s neprospěchem a žáky nadané**. Jedná se o žáky, jejichž vývoj a vzdělávání vyžaduje zvláštní pozornost. Zde je důležitá především spolupráce s třídními učiteli a rodiči.

Čtvrtou oblastí je **řešení problémů spojených se školní docházkou**. Problémy spojené se školní docházkou zahrnují řešení neomluvené a zvýšeně omluvené absence. Úkoly výchovného poradce jsou dány *Metodickým pokynem MŠMT č.j.10194/2002-14, k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví*.

Pátou oblastí je **řešení problémových situací ve škole**, kdy ve spolupráci se školním metodikem prevence dle vymezených kompetencí řeší tuto situaci, komunikuje s rodiči a dalšími aktéry, kteří jsou důležití pro řešení této situace (např. OSPOD, policie, nestátní neziskové organizace, diagnostický ústav, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologické poradny, případně další.).

Školní psycholog

Činnost školního psychologa můžeme rozdělit do tří hlavních oblastí:

- A. Činnosti diagnostické a depistážní**, mezi které patří pomoc při zápisu dětí do 1. třídy, v rámci které pomáhá diagnostikovat školní zralost dětí. Dále pak provádění depistáže specifických poruch učení, diagnostika při výchovných a výukových problémech, depistáž a diagnostika nadaných dětí, mapování sociálního klimatu ve třídě a škole a další odborný screening možných forem rizikového chování.
- B. Činnosti konzultační, poradenské a intervenční práce**, které obsahují péči a práci s integrovanými žáky, sestavování individuálních plánů, intervence a práce s krizemi žáků, náprava a vedení žáků ve škole neúspěšných, podíl na kariérovém poradenství, podpora učitelů v práci se třídou, individuální konzultace pro pedagogické pracovníky a rodiče a další.
- C. Metodická práce a vzdělávání**, v rámci které participuje na přípravě programu zápisu dětí do 1. ročníku, plnění školních povinností, adaptace dětí na školu, metodická pomoc třídním učitelům a dalším členům pedagogického sboru, metodicky připravuje a organizuje další vzdělávání pedagogů v tématech jemu blízkých, pomáhá koordinovat poradenské služby ve škole, organizuje a provádí besedy pro rodiče a další. (Opekarová, 2010)

Školní speciální pedagog

Školní speciální pedagog vyhledává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a předává je dál do speciálně pedagogické péče, to vše v rámci depistážní činnosti. Může se podílet i na administrativě po dohodě s výchovným poradcem a dalšími členy školního poradenského pracoviště.

Diagnostikuje speciální vzdělávací potřeby žáka, zjišťuje jeho anamnézu, zpracovává informace z vyšetření žáka se specifickými výukovými a výchovnými problémy na odborném pracovišti (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče a následně pak s žákem individuálně spolupracuje po dobu, po kterou je to nutné. Snaží se pak také pro žáky upravit školní prostředí.

Školní speciální pedagog je odborník poskytující poradenské služby týkající se žáků se zdravotním postižením, zdravotním a sociálním znevýhodněním, v některých případech také nadaných žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním (tzv. dvojvýjimečné děti) (Portešová, 2011). Činnosti školního speciálního pedagoga jsou vymezeny ve vyhlášce č. 147/2011 Sb., která se týká žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Mezi jeho další činnosti patří koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole, podílení se na vytváření školních a individuálních vzdělávacích programů či spolupráce s dalšími institucemi a pracovníky center zaměřených na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Individuální intervence se žáky, kde je to třeba a komunikace s rodinou.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Vysvětlete schéma systému prevence rizikového chování ve školním prostředí.
2. Zmapujte, zda na školách ve Vašem městě je schéma systému prevence dodržováno v úplnosti – má všechny členy?
3. Zjistěte, jaké je vzdělání jednotlivých aktérů systému prevence.
4. Jakým způsobem je na školách řešena pozice školního psychologa?
5. Jaké jsou úkoly střediska výchovné péče v prevenci na školách?

Literatura

Použitá literatura:

BĚLÍK, V. – HOFERKOVÁ, S. 2016. *Prevence rizikového chování ve školním prostředí*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, 2016. 142 s. ISBN 978-80-263-1015-0.

KNOTOVÁ, Dana a kol. *Školní poradenství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2014. 258 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4502-2.

Metodický pokyn MŠMT č.j.10194/2002-14, k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví.

OPEKAROVÁ, O. 2010. *Kapitoly z výchovného poradenství: školní poradenské služby*. 2. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 72 s. ISBN 978-80-86723-96-9.

PORTEŠOVÁ, Š. 2011. *Dvojí výjimečnost. Nadané děti*. [online]. 2011 [cit. 2017-11-11]. Dostupné na internetě: <http://www.nadanedeti.cz/index.php?stranka_id=45>.

Vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

2 Sociální poradenství, telefonická krizová pomoc, Azylové domy

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Telefonická krizová pomoc
- Azylové domy

Název služby (činnosti, aktivity)	Sociální poradenství (základní i odborné) - (§37 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Sociální poradenství poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace zejména v těchto problémech: násilí v rodině, ohrožení základních funkcí rodiny, rozpad rodiny, rozvod, syndrom CAN, útky z domova a ústavních zařízení, školní neúspěšnost, nedostatečná podpora rodiny v procesu vzdělávání, zanedbání povinné školní docházky, nevhodné využívání volného času, vedení zahálčivého života, nezaměstnanost rodičů, čerpání sociálních dávek, finanční gramotnost, zadlužování, ztráta bydlení, hygienicky závadné bydlení, dlouhodobé sociální bydlení, výchovné problémy, rizikové sexuální chování a těhotenství, užívání alkoholu, drog a patologické hráčství, alkoholismus a drogové závislosti rodičů, citová deprivace, poruchy chování, sebepoškozování, sebevražednost, sociální vyloučení apod.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Klientem je dítě, které je konfrontováno s jednou nebo více problémových oblastí, v jejichž důsledku se dostává do situace, kdy jsou ohrožena jeho práva takovou měrou, že se dostává do postavení oběti (trestné činnosti nebo jiného typu protiprávního jednání).
Časový rámec	Celoročně, soustavně, nepřetržitě a podle typu problémové oblasti neprodleně.
Poznámka	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/socialni-poradenstvi-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Telefonická krizová pomoc (§55 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
--	---

Popis služby (činnosti, aktivity)	Služba telefonické krizové pomoci je terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.
Charakteristika klienta (typický klient)	Typickým klientem je kterýkoliv účastník výše uvedených problémů, který se cítí být v krizové situaci vyžadující okamžitou pomoc.
Časový rámec	Celoročně, soustavně, nepřetržitě a podle typu problémové oblasti neprodleně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/telefonicka-krizova-pomoc-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Azylové domy (§57 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje poskytnutí stravy, poskytnutí ubytování, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je kterýkoliv účastník výše uvedených problémů, který je konfrontován s problémem bydlení (vlastním nebo svých blízkých).
Časový rámec	Celoročně
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/azylove-domy-2/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

6. Vysvětlete schéma systému sociálního poradenství.
7. Zmapujte, jaké aktivity jsou předmětem zájmu sociálního poradenství.
8. Zjistěte, které organizace v regionu a na celostátní úrovni, zajišťují telefonickou krizovou pomoc.
9. Kdo je typickým klientem azylových domů?
10. Existuje nějaké časové omezení v realizaci poradenských aktivit?

Literatura

- EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.
- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání*. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

3 Sociální poradenství – Domy na půl cesty, Kontaktní centra, Krizová pomoc

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Domy na půl cesty
- Kontaktní centra
- Krizová pomoc

Název služby (činnosti, aktivity)	Domy na půl cesty (§58 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob. Služba obsahuje tyto základní činnosti: poskytnutí ubytování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je kterýkoliv účastník výše uvedených problémů ve věku do 26, případně maximálně 30 let, který nemá možnost vlastního bydlení nebo ubytování. Ve vztahu k problémům T%C dětí nebo na dětech se může jednat jak o pomoc dítěti tak pomoc nebo opatření směřující na příčiny problému (sourozence, rodiče apod.).
Časový rámeček	Celoročně, dlouhodobě, soustavně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/domy-na-pul-cesty-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Kontaktní centra (§59 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a

	zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek. Služba obsahuje tyto základní činnosti: sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, poskytnutí podmínek pro osobní hygienu.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je obecně kterýkoliv účastník výše uvedených problémů, který je konfrontován s problematikou závislosti (vlastním nebo blízkých). Ve vztahu k problému se jedná především o děti nebo jejich zákonné zástupce, případně další osoby odpovídající za jejich výchovu, které jakýmkoliv způsobem přicházejí do kontaktu s návykovými látky (s ohledem na povahu služby spíše nelegálními).
Časový rámec	Celoročně, vyhrazené dny v rámci pracovního týdne
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/kontakti-centra-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Krizová pomoc (§60 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami. Služba obsahuje tyto základní činnosti: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. V podmínkách obcí 3 typu by jednotlivé charakteristiky KP měly směřovat až na úroveň služby pobytové (v kombinaci s jinými službami), minimem KP jsou služby ambulantní.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je kterýkoliv účastník výše uvedených problémů, který je konfrontován s krizovou situací a současně je ve vztahu k dítěti, které svojí rolí (rodiče, pěstouna pod.) nebo postavením, kterým dítě zásadně ovlivňuje.
Časový rámec	Celoročně, v případě služeb ambulantních ve vyhrazené dny v rámci pracovního týdne
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/krizova-pomoc-2/

Shrnutí

Školní **preventivní program** je jeden z dokumentů, které vymezují prevenci ve školním prostředí. Každý minimální preventivní program je sestavován na podmínky konkrétní školy. Preventivní program je konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu

a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. Preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Definujte pojem „dům na půl cesty“?
2. Jakým způsobem jsou realizovány aktivity v rámci domu na půl cesty Květná zahrada?
3. Definujte dle legislativy pojem „krizová pomoc“.
4. V čem spočívá podstata nízkoprahovosti?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivní a sociálně-výchovná práce s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banské Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivní sociálně-výchovná činnost v škole. (Metodická příručka pro sociálních pedagogů a koordinátorů prevence)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002

[cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání*. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

4 Sociální poradenství – Intervenční centra, Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, Nízkoprahová denní centra

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Intervenční centra
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
- Nízkoprahová denní centra

Název služby (činnosti, aktivity)	Intervenční centra (§60a zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Jedná se o služby nebo činnosti spojené zejména s vykázáním ze společného obydlí podle zvláštního právního předpisu. Osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby je nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby obývající s ní společné obydlí nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové. Služba obsahuje tyto základní činnosti: sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Služba je poskytovaná formou pobytových služeb obsahuje vedle základních činností obě tyto základní činnosti: poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy. Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy. Součástí intervenčních center mohou být tzv. utajené byty, v nichž je krátkodobě poskytováno bydlení obětem násilí.
Cílová skupina nebo	Typickým klientem je kterýkoliv účastník výše uvedeného procesu, který je konfrontován s problematikou vykázání.

tzv. typický klient	
Časový rámec	Celoročně, vyhrazené dny v rámci pracovního týdne
Poznámka	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/intervencni-centra-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Nízkoprahová denní centra (§61 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Nízkoprahová denní centra poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby pro osoby bez přístřeší. Služba obsahuje tyto základní činnosti: pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je osoba postižená krátkodobou – střednědobou ztrátou bydlení. V případě dlouhodobé ztráty bydlení jsou vhodné jiné služby.
Časový rámec	Celoročně, minimálně v zimních měsících
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/nizkoprahova-denni-centra/

Název služby (činnosti, aktivity)	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§62 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách v platném znění)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba obsahuje tyto základní činnosti: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je dítě ve věku od 6 do 26 let s absencí dovedností spojených se smysluplným využitím volného času, které má za následek zhoršení sociální situace do takové míry, že by ohrozila zdravý vývoj dítěte. Absence těchto dovedností je jednou z příčin sociálního selhávání nebo problémů s predelivencí, delivencí apod.
Časový rámec	Pravidelně – několikrát v průběhu týdne včetně prázdnin apod.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/nizkoprahova-zarizeni-pro-deti-a-mladez-2/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Definujte, jakým způsobem je možné aplikovat pedagogické zásady na aktivity v rámci poradenství.
2. Jaký je rozdíl mezi ambulantní a terénní službou?
3. Definujte věkovou kategorii mládež v kontextu požadavků zákona o sociálních službách.
4. Jak můžeme zajistit komplexnost a koordinaci prevence? Co je podstatou tzv. Systému včasné intervence?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2.*, aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

5 Sociální poradenství – služby následné péče, sociálně aktivizační programy pro rodiny s dětmi

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Služby následné péče
- Sociálně aktivizační programy pro rodiny s dětmi

Název služby (činnosti, aktivity)	Služby následné péče (§64 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Jedná se o ambulantní nebo pobytové služby, které obsahují tyto základní činnosti: sociálně terapeutické činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Služba je poskytována formou pobytových služeb v zařízeních následné péče obsahuje vedle základních činností ubytování, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Je osoba s obvykle chronickým duševním onemocněním, případně osoba závislá na návykových látkách, která absolvovala lůžkovou péči ve zdravotnickém zařízení nebo ambulantní léčbu případně se jí podrobuje, nebo osoba, která abstínuje. Ve vztahu k dítěti se může jednat o kteroukoliv osobu ovlivňující výchovu dítěte.
Časový rámec	Příležitostně, ideálně pravidelně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/sluzby-nasledne-pece-3/

Název služby (činnosti, aktivity)	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§65 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Jedná se především o terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedovedou sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje. Služba obsahuje tyto základní činnosti:

	výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Prioritou služeb je společná činnost v přirozeném rodinném prostředí. Jedná se o službu, které může zahrnovat celou škálu dalších doprovodných činností a svým postavením je základem sítě preventivních služeb směřujících k účinné intervenci.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Rodina (širokém pojetí), která je schopna výchovy dětí i vlastní socializace s pomocí sociálně aktivizačních pracovníků.
Časový rámeček	Střednědobě – v některých ojedinělých případech až dlouhodobě, pravidelně podle aktuální situace rodiny. Frekvence podle potřeby konkrétní rodiny.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/socialne-aktivizacni-sluzby-pro-rodiny-s-detmi-3/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Definujte pojem služba a poradenství.
2. V čem spočívají sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi?
3. Jakým způsobem je možné do těchto služeb zapojit problémové rodiny?
4. Jaké problémy řeší z.ú. Bonanza v problematice sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.
5. Jakým způsobem je možné využít hyporehabilitaci v prevenci a poradenství?

Literatura

- EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivní a sociálně-výchovná práce s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banské Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivní sociálně-výchovná činnost v škole. (Metodická příručka pro sociálních pedagogů a koordinátorů prevence)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

6 Sociální poradenství – terapeutické komunity, terénní programy

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Terapeutické komunity
- Terénní programy

Název služby (činnosti, aktivity)	Terapeutické komunity (§68 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Terapeutické komunity poskytují pobytové služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života. Služba obsahuje tyto základní činnosti: poskytnutí stravy, poskytnutí ubytování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Jednou z hlavních výhod služby je dlouhodobost, cílevědomost, soustavnost a propojení s pracovními aktivitami, ve kterých získávají klienti přirozenou oporu v procesu reedukace a resocializace.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Typickým klientem je osoba v minulosti závislá na návykových látkách, která se z vlastního rozhodnutí snaží tento způsob života ukončit, přetnout vazby k negativním vlivům z minulosti a zapojit se do běžného života v komunitě.
Časový rámec	Střednědobý až dlouhodobý, ponechávající klientovi prostor pro skutečnou změnu s vybudováním zdravých a rozvojových osobních, komunitních a společenských vazeb v novém nebo staronovém prostředí.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/terapeuticke-komunity-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Terénní programy (§69 zákona č. 108/2006. Sb., Zákon o sociálních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	TP jsou služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat, minimalizovat, řešit nebo alespoň snižovat

	rizika jejich způsobu života pro ně samotné, komunitu i společnost. Služba může být osobám poskytována anonymně s cílem odstranění nebo minimalizace rizik (zdravotních, sociálních i společenských) pro klienty, jejich rodiny, komunitu i společnost.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Typickým klientem je osoba bez přístřeší, bydlení, obvykle zatížená alkoholovými nebo jinými typy závislostí, případně jejich kombinací.
Časový rámec	Soustavně, dlouhodobě a nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/terenni-programy-2/

Shrnutí

Kapitola řeší problematiku vzdělávání v prevenci sociálně patologických jevů. Tu můžeme rozdělit do dvou oblastí. První je vzdělávání aktérů školského poradenského systému – školní metodik prevence, výchovný poradce. Druhou oblastí je vzdělávání pro ostatní oblasti společnosti. Tato oblast je dána do kontextu oborů, které jsou realizovány na PdF UHK. Důležité téma, které je na výuce také reflektováno, je otázka sociálního pedagoga ve školním prostředí – toto téma je dáno do kontextu s pohledem v zahraničí – především Slovensko a Polsko.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Vymezte, jaký je rozdíl mezi krátkodobou a dlouhodobou službou?
2. Která legislativa toto vymezuje.
3. Kdo je typickým klientem terapeutické komunity?
4. Kdo je cílovou skupinou terénních programů?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.
- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

7 Školské poradenství – školní poradenské pracoviště, školní psycholog, školní speciální pedagog

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Školní poradenské pracoviště
- Školní psycholog
- Školní speciální pedagog

Název služby (činnosti, aktivity)	Školní poradenské pracoviště (ŠPP) - (<i>Věstník MŠNT, 2005 - Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole - č.j. 27 317/2004-24, vyhláška č. 116 ze dne 15. dubna 2011, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních</i>).
Popis služby (činnosti, aktivity)	ŠPP spadá do oblasti poradenských služeb ve škole. Poradenské služby ve škole jsou obvykle zajišťovány výchovným poradcem, školním metodikem prevence, případně školním psychologem, školním speciálním pedagogem a jejich konzultačním týmem složeným z vybraných pedagogů školy. ŠPP naplňuje především tyto cíle: pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů, sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření a realizaci, zavést do školství novou koncepci kariérového poradenství, připravit podmínky a rozšířit možnosti integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, vybudovat příznivé sociální klima pro integraci kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole, posílit průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytvořit předpoklady pro jeho snižování, prohloubit včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů, poskytovat metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání do školních vzdělávacích programů, prohloubit a zlepšit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči, integrovat poradenské služby poskytované školou se službami školských poradenských zařízení (zejm. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče) a s úřady práce.

Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všichni žáci s tzv. povinnou školní docházkou – zpravidla ve věku 6 – 15 let (zejména v oblasti tzv. kariérového poradenství) a žáci s potřebami v kterékoliv z dalších oblastí uvedených v popisu činnosti ŠPP. Do cílové skupiny patří také rodiče, zz. a pěstouni.
Časový rámeček	Soustavně, nepřetržitě a dlouhodobě v období celého školního roku.

Název služby (činnosti, aktivity)	Školní psycholog - (<i>Věstník MŠNT, 2005 - Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole - č.j. 27 317/2004-24, vyhláška č. 116 ze dne 15. dubna 2011, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních</i>).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Školní psycholog vykonává činnosti konzultační, poradenské, diagnostické, metodické a informační, pracuje se žáky, pedagogy i rodiči. Školní psycholog zabezpečuje: Diagnostiku, depistáž prostřednictvím spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání, depistáže specifických poruch učení v základních a středních školách, diagnostiku při výukových a výchovných problémech žáků, depistáž a diagnostiku nadaných případně mimořádně nadaných dětí, podílí se na zjišťování sociálního klimatu ve třídě, screeningu, anketách nebo dotaznících k problematice výchovy i vzdělávání. Dále zabezpečuje konzultační, poradenské a intervenční činnosti, zejména péči o integrované žáky (pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu, vedení), individuální případové práce se žáky v osobních problémech (konzultace, vedení), zajišťuje základní krizovou intervenci a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce, prevenci školního neúspěchu žáků, kariérové poradenství, podílí se na metodách a hygieně učení, skupinové a komunitní práci, koordinuje preventivní práce ve třídě, programy pro třídy apod., podporuje třídního učitele, poskytuje individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání, konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí, pomáhá při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí. Současně školní psycholog participuje na přípravě programu zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání, metodické pomoci třídním učitelům, vede nebo organizuje pracovní semináře pro pedagogické pracovníky, koordinuje poradenské služby mimo školu a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními. Zajišťuje metodickou intervenci z psychodidaktiky pro učitele, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu apod.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všichni žáci s tzv. povinnou školní docházkou – zpravidla ve věku 6 – 15 let a pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy rodiče, zz. a pěstouni.

Časový rámec	Ideálně dlouhodobě a soustavně 1. psycholog na cca 300 dětí nebo jako spolupráce více škol s odpovídajícím počtem žáků v součtu.
Název služby (činnosti, aktivity)	Školní speciální pedagog - (<i>Věstník MŠNT, 2005 - Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole - č.j. 27 317/2004-24, vyhláška č. 116 ze dne 15. dubna 2011, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních</i>).
Popis služby (činnosti, aktivity)	<p>Školní speciální pedagog vykonává činnosti zaměřené na odbornou podporu integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a všech ostatních žáků, kteří potřebují speciálně pedagogickou podporu a péči založenou na krátkodobých či dlouhodobých podpůrných opatřeních. Z hlediska pracovní náplně se jedná zejména o zajištění:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Depistážní činnosti Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče. 2. Diagnostické a intervenční činnosti <ol style="list-style-type: none"> a) Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka (shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy osobní a rodinné), analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení. b) Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení individuálního plánu podpory v rámci školy a mimo ni (druh, rozsah, frekvenci, trvání intervenčních činností). c) Realizace intervenčních činností, tj. provádění, zajištění krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem (speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činnosti reedukační, kompenzační, stimulační), provádění, zajištění speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činností reedukačních, kompenzačních, stimulačních se skupinou žáků, participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu, průběžné vyhodnocování účinnosti navržených opatření, dle potřeby navržení a realizace úprav, úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodinou žáka (se zákonným zástupcem), speciálně pedagogické poradenské intervence a služby pro žáky, zákonné zástupce a pedagogy školy, participace na kariérovém poradenství-volba vzdělávací cesty žáka-individuální provázení žáka, konzultace s pracovníky specializovaných poradenských a dalších pracovišť 3. Metodické a koordinační činnosti Příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole - koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole. Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

	<p>Participace na vytváření vzdělávacích plánů a programů školy s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.</p> <p>Metodické činnosti pro pedagogy školy-specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení, návrhy metod a forem práce se žáky - jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.</p> <p>Koordinace a metodické vedení pedagogických asistentů ve škole.</p> <p>Dokumentace případů a její zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů, administrativa</p>
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všichni žáci s tzv. povinnou školní docházkou – zpravidla ve věku 6 – 15 let a pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy, rodiče, zz. a pěstouni.
Časový rámeček	Ideálně dlouhodobě a soustavně 1. spec. ped. na cca 200 dětí nebo jako spolupráce více škol s odpovídajícím počtem žáků v součtu.

Shrnutí

Pod pojmem profesionalizace prevence sociálně patologických jevů rozumíme různé kroky pro zkvalitňování problematiky prevence po stránce koncepční, legislativní, rozvoje metod, realizace výzkumů mapujících a rozvíjejících jednotlivé oblasti prevence, a také další kroky jako je např. vytvoření kompetenčního modelu tzv. preventisty. Samostatným tématem je i uchopení prevence v různých zemích a různé modely uchopení prevence ve školním prostředí.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Vysvětlete schéma systému prevence rizikového chování ve školním prostředí.
2. Zmapujte, zda na školách ve Vašem městě je schéma systému prevence dodržováno v úplnosti – má všechny členy?
3. Zjistěte, jaké je vzdělání jednotlivých aktérů systému prevence.
4. Jakým způsobem je na školách řešena pozice školního psychologa?
5. Jaké jsou úkoly střediska výchovné péče v prevenci na školách?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.
- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

8 Školské poradenství – dětské domovy, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Dětské domovy
- Střediska výchovné péče
- Pedagogicko-psychologická poradna
- Speciálně pedagogická centra

Název služby (činnosti, aktivity)	Dětské domovy pro děti do tří let (podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, zákon o zdravotních službách)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Zařízení poskytující komplexní ústavní a výchovnou zdravotní péči dětem od narození do tří let věku (v odůvodněných případech a v případě sourozeneckých vztahů do šesti let věku), jejichž vývoj je ohrožen nebo narušen z důvodů zdravotních nebo sociálních a jimž nelze zajistit řádnou péči v rodinném prostředí. Ke dni nabytí účinnosti zákona o zdravotních službách se za ně považují i tzv. kojenecké ústavy (dětská centra). Žádoucím doplňkem jsou služby nebo činnosti pro některé biologické rodiče, kteří mohou na jejich základě později v kombinaci s jiným typem služeb o děti řádným způsobem pečovat, vychovávat je a snižovat tím celkovou míru jejich citové deprivace.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Dítě do tří let věku (výjimečně do 6 let), které nemůže z nejrůznějších důvodů vyrůstat v rodině a vyžaduje specifickou zdravotní a výchovnou péči.
Časový rámec	Soustavně, dlouhodobě, nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba_txn/zdravotnicka-zarizeni/

Název služby (činnosti, aktivity)	Dětské domovy a dětské domovy se školou (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.
--	---

Popis služby (činnosti, aktivity)	Dětský domov (DD) je druh školského zařízení pro výkon ústavní výchovy. DD pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které mohou být nebo nejsou součástí dětského domova. DD se školou je zařízení obdobné dětskému domovu. Jeho přímou součástí je ale škola a proto děti z tohoto typu zařízení nedocházejí do obyčejné školy. Je určeno pro osoby, u kterých by toto docházení nebylo možné či účelné (vzdálenost původního bydliště apod.).
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Je určen pro děti a mládež ve věku od tří do osmnácti let, popřípadě do ukončení přípravy na povolání. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi. V případě studia může být zaštiťována dětským domovem osoba do 26 let.
Časový rámec	Soustavně, dlouhodobě, nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba_txn/skolska-zarizeni/

Název služby (činnosti, aktivity)	Středisko výchovné péče (§ 116 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Účelem středisek je poskytovat preventivně výchovnou péči, a tím zejména předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňovat nebo odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte. Střediska poskytují pomoc rodičům nebo jiným osobám, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu, (dále jen "osoby odpovědné za výchovu") při výchově a vzdělávání dítěte a při řešení problémů spojených s péčí o dítě, s cílem zachovat a posílit rodinné vazby dítěte a zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí. SVP patří mezi školská poradenská zařízení zajišťující pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání. Základními činnostmi jsou ambulantní služby, terénní služby, stacionáře pro jednotlivé věkové skupiny nebo služby pobytové. V rámci tzv. ideální sítě služeb je vhodná jejich kombinace. Činnost SVP by měla vhodně kombinovat základní rozvojové aktivity – učení, práci a hru. Pro úspěch v edukaci, případně v reedukaci jsou zásadní především aktivity pracovní, vytvářející celoživotní oporu pro život ve společnosti a zajišťování základních životních potřeb.

Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Dítě ve věku od 6 do 15 let, které má výchovné problémy, které narušují jeho zdravý vývoj.
Časový rámec	Ideálně soustavně a nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/stredisko-vychovne-pece/

Název služby (činnosti, aktivity)	Pedagogicko-psychologická poradna (§ 116 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon).
Popis služby (činnosti, aktivity)	PPP je školské poradenské zařízení spadající do kompetence školských odborů v jednotlivých krajích ČR. Jde o součást podpůrného systému, jehož úkolem je přispívat k optimalizaci jednotlivých fází i celého procesu výchovy a vzdělávání ve škole a v rodině. Podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., poskytují PPP speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické poradenství při výchově a vzdělávání žáků. Služby poraden jsou bezplatné. Základem činnosti jsou služby diagnostické, zaměřené na konkrétní poradenství odpovídající nejen individualitě žáka, ale zohledňující také podobu sítě dalších podpůrných služeb. Komunikace s orgány SPOD by měla probíhat pokud je to možné především prostřednictvím: rodič (ZZ) – PPP – OSPOD.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Služby poskytují PPP pro osoby ve věku 3 až 19 let, dále i jejich rodičům, učitelům nebo dalším výchovným pracovníkům.
Časový rámec	Ideálně soustavně a nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/adiktologicke-sluzby-ambulantni-luzkove/

Název služby (činnosti, aktivity)	Speciálně pedagogické centrum (§ 116 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon).
Popis služby (činnosti, aktivity)	SPC jsou zřizována jako součást mateřských škol speciálních, základních škol praktických nebo speciálních, ale mohou fungovat i samostatně. Činnost centra probíhá buď přímo v zařízení, nebo pracovníci docházejí do škol nebo školských zařízení, do zařízení pečujících o mentálně postižené nebo přímo do rodin. Činnosti SPC tvoří zejména: vyhledávání dětí s mentálním postižením, komplexní diagnostika, vytváření individuálního plánu pro žáky (postup při péči a podpoře o žáka), individuální nebo skupinová práce s žákem, poradenství při výběru školy/práce, zapojení rodin a pedagogů do individuálního plánu, zapůjčování odborné literatury,

	rehabilitačních a kompenzačních pomůcek, sociálně právní poradenství (příspěvky, dávky apod.), příprava podkladů o zařazení žáka do mateřských škol speciálních, základních škol speciálních a praktických, monitoring dětí a mladistvých zařazených do SPC a pomoc při integraci žáků do mateřských, základních, středních škol.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Služby SPC jsou poskytovány zpravidla dětem od tří let - ale i dříve, protože neexistuje raná péče pro děti s mentálním postižením. Horní hranici poskytované péče tvoří ukončení vzdělávání konkrétního dítěte.
Časový rámec	Ideálně soustavně a nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/specialne-pedagogicke-centrum/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Vysvětlíte schéma systému prevence rizikového chování ve školním prostředí.
2. Které subjekty školského poradenského systému můžeme označit jako ty „externí“, které vstupují do školního prostředí?
3. Jaké jednotlivé aktivity tyto subjekty zajišťují?
4. Kdo je z hlediska věku optimálním klientem těchto subjektů.

Literatura

- EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.
- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

9 Střediska volného času, diagnostické ústavy, výchovné ústavy, mentoringové aktivity

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Střediska volného času
- Diagnostické ústavy
- výchovné ústavy
- mentoringové aktivity

Název služby (činnosti, aktivity)	Středisko volného času (§ 118 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon)
Popis služby (činnosti, aktivity)	SVČ patří mezi tzv. školská zařízení pro zájmové vzdělávání, která zajišťují podle účelu, k němuž byla zřízena, výchovné, vzdělávací, zájmové, popřípadě tematické rekreační akce nebo aktivity, zajišťují osvětovou a volnočasovou činnost pro žáky, studenty a pedagogické pracovníky, popřípadě i další osoby. Pro činnost OSPOD mají význam především jako podpůrné aktivity při řešení výchovných problémů dětí, jejichž součástí je aktivní a smysluplné využití volného času.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Dítě ve věku od 6 do 18 let s absencí zájmových aktivit pozitivně ovlivňujících jeho zdravý vývoj a výchovu.
Časový rámec	Celoročně, pravidelně ve vyhrazenou dobu.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/sluzby-nasledne-pece-2/

Název služby (činnosti, aktivity)	Diagnostický ústav (§2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Diagnostický ústav (DÚ) je zařízení, které slouží k psychologické a speciálně pedagogické diagnóze dětí, k jejich výchově a péči o ně. Jedná se o zařízení, do kterého se dostávají děti s poruchami chování. DÚ přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Těmto dětem je poskytována preventivně výchovná péče. Zařízení spolupracují s rodinou dítěte a poskytují jí pomoc při zajišťování

	záležitostí týkajících se dítěte, včetně rodinné terapie a nácviku rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Zařízení poskytují podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo jeho přemístění do náhradní rodinné péče. Účelem zařízení je zajišťovat, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Děti ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osoby do 19 let.
Časový rámec	Dlouhodobě a trvale (bezpodmínečně nutné není v místě nebo nejbližším regionu).
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/diagnosticky-ustav/

Název služby (činnosti, aktivity)	Výchovný ústav (§14 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Výchovný ústav pečuje o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti a) s nařízenou ústavní výchovou, b) s uloženou ochrannou výchovou, c) které jsou nezletilými matkami, a pro jejich děti, nebo d) které vyžadují výchovně léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny. Příkladem samostatně zřízených výchovných skupin jsou například oddělení pro chlapce (dívký) vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Děti ve věku od 15 do 18 let, případně zletilé osoby do 19 let.
Časový rámec	Dlouhodobě a trvale (bezpodmínečně nutné není v místě nebo nejbližším regionu).
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/vychovny-ustav/

Název služby (činnosti, aktivity)	Mentoringové programy (aktivity)
--	---

Popis služby (činnosti, aktivity)	Mentoring je vzájemný vztah dvou osob, kdy mentor předává své zkušenosti a znalosti mentee (mentorovanému). Mentor tak působí jako průvodce v určité oblasti či tématu a pomáhá mentee nalézt správný směr či řešení. Předávání znalostí a dovedností probíhá zpravidla v přirozeném prostředí např. přímo v domácnosti menteeho. S ohledem na mentoring v sociálních službách se nejčastěji jedná se o střednědobé, obvykle celoroční činnosti mentorů s dětmi s problémy ve vzdělávání, případně s lehkými problémy s chováním a sekundárně také s jejich rodinami. Jednotlivé činnosti jsou směřovány ke zvýšení motivace ke vzdělávání a sebevzdělávání vedené snahou o zvýšení míry samostatnosti a rozhodnosti směrem k dosažení vyšší kompetence a residence. Činnosti se týkají dětí i rodičů. Zásadní je tento způsob práce především pro osoby ze sociálně vyloučených lokalit a děti v péči OSPOD, případně děti cizinců. Z hlediska metod práce se jedná zejména o metodu příkladu, pedagogizace prostředí, doprovázení, aktivizační techniky apod. Základním prostředkem pro posun v problému je vzájemný vztah mentor – mentee. Při jakékoliv mentoringové aktivitě by mělo jít především o budování vztahu, jehož charakter bude mentee využívat jako jednu z opor v průběhu dalšího života.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Dítě ve věku od 6 do 16 let s absencí vrstevnických vztahů a vyššími předpoklady postavení na okraji skupiny ať již v podobě obětí nebo budoucích agresorů.
Časový rámec	Celoročně, pravidelně ve vyhrazenou dobu.
Odkazy	https://www.uniementoru.cz/

Název služby (činnosti, aktivity)	Specifické zdravotnické služby (činnosti)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Jedná se o činnosti, jež se zaměřují na děti v péči OSPOD se specifickými zdravotními potřebami. Konkrétně se může jednat například o terénní nebo ambulantní služby pro děti se zdravotními handicap, které nemůže nebo nedovede zajišťovat rodina nebo osoby odpovědné za výchovu a mohlo by docházet k ohrožení zdravého vývoje nebo výchovy dítěte. Do této skupiny služeb lze zahrnout i jednorázové činnosti nebo aktivity typu - utajovaný nebo diskretní porod apod. Služby poskytují dětská centra nebo zařízení vykonávající totožnou činnost pod jinými názvy.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všechny děti od narození do 18 let v péči OSPOD.
Časový rámec	Dle aktuální potřeby.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Jaké aktivity zajišťují střediska volného času? Kde vidíte význam těchto zařízení pro výchovu dětí?
2. Zmapujte výchovné ústavy ve Vašem regionu.
3. Jak spolupracují školy s diagnostickým ústavem? Jaká dokumentace je potřebná?
4. Jakým způsobem jsou realizované preventivní programy v rámci aktivit Města Svitavy?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání.* Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů.* 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství.* 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

10 Vybrané poradenské služby z oblasti zdravotnictví

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Ambulantní péče
- Psychiatrická péče
- Adiktologické služby

Název služby (činnosti, aktivity)	Ambulantní péče pro děti a dorost (zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Obecně je ambulantní péče zdravotní péčí, při níž se nevyžaduje hospitalizace pacienta nebo přijetí pacienta na lůžko do zdravotnického zařízení poskytovatele jednodenní péče. Z pohledu cílové skupiny zabezpečuje především soustavnou, dlouhodobou a cílenou péči o zdravotní stav včetně prevence nebo odhalení případných onemocnění, které ohrožují život, zdraví a mohou ovlivnit také sociální vývoj dítěte. Součástí je také odhalování rizik z tzv. vlastního přičinění dítěte (projevů rizikového chování apod.), případně rizik vyplývajících z kontaktu s druhými - zanedbávání nebo širokou škálu zdravotních rizik vyplývajících z rodinného prostředí, prostředí volnočasových, výchovných a vzdělávacích organizací. Do ambulantní péče pro děti a dorost také spadá sledování sexuálního vývoje a s ním spojených rizik pro zdravý život dítěte.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všechny děti do 18 let věku.
Časový rámec	Soustavně, nepřetržitě
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/ambulantni-pece-pro-deti-a-dorost/

Název služby (činnosti, aktivity)	Psychiatrická péče pro děti a dorost (zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování).
--	--

Popis služby (činnosti, aktivity)	Obecně se za psychiatrickou péči považuje lékařský obor, který léčí nemoci mozku, které se projevují v myšlení, emocích, vnímání a také chování nemocných, včetně prevence nebo odhalení případných onemocnění mozku, které ohrožují nejen život, zdraví, ale mohou negativně ovlivnit také výchovný nebo sociální vývoj dítěte. Součástí je také odhalování rizik z tzv. vlastního přičinění dítěte nebo jeho okolí (projevů rizikového chování, sociálně patologických jevů apod.). V ideálním případě může tato péče mít formu poradenskou ve spojení s diagnostickou, ambulantní až po případnou, hospitalizaci (pacienta). S ohledem na specifika a rozsah péče je na daném území ORP výhodou minimálně ambulantní praxe dětského psychiatra (psychiatrů). Vlastní pobyt na psychiatrické klinice lze řešit na příslušném specializovaném pracovišti i mimo region.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všechny děti do 18 let věku.
Časový rámec	Ideálně soustavně a nepřetržitě ve vymezenou dobu (v případě ambulance DP).
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/psychiatricka-pece-pro-deti-a-dorost-ambulatni-luzkova/

Název služby (činnosti, aktivity)	Adiktologické služby (zákon č. 372/2011 Sb., zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Adiktologie je věda zabývající se závislostmi, jejich prevencí, původem, léčbou, výzkumem, poradenstvím a jinými souvislostmi. V užším pojetí se zabývá závislostmi na návykových látkách. Klinická adiktologie se zužuje na práci s klientem. V ideálním případě mohou tyto služby mít formu poradenství, ambulance až po službu spojené hospitalizací, např. v rámci oddělení psychiatrie nebo přímo adiktologické kliniky. S ohledem na specifika a rozsah problémů je na daném území ORP výhodou být jen ambulantní praxe adiktologa (adiktologů). Může mít formu práce v rámci příslušného oddělení psychiatrie nebo formu samostatnou, poskytovanou neziskovými organizacemi.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Všechny děti do 18 let věku, u nichž existuje vyšší riziko vzniku závislosti včetně dětí, které jsou těmito jevy postiženy.
Časový rámec	Ideálně soustavně a nepřetržitě ve vymezenou dobu (v případě ambulance adiktologa)
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/adiktologicke-sluzby-ambulatni-luzkove/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. V jakých tématech může být dětem a mládeži, resp. jejich rodičům raděno v rámci poradenství pomocí tzv. ambulantní zdravotnické péče?
2. Zmapujte trendy reformy psychiatrické péče.
3. Jaké úkoly mají tzv. Centra duševního zdraví?
4. Jaké vzdělání potřebuje pracovník v adiktologii?
5. Jaké úkoly má adiktologické poradenství a péče?

Literatura

- EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivní a sociálně-výchovná práce s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banské Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
- HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivní sociálně-výchovná činnost v škole. (Metodická příručka pro sociálních pedagogův a koordinátorův prevencí)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.
- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání.* Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů.* 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství.* 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

11 Vybrané poradenské služby dle zákona o SPOD

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Poradenská činnost
- Pěstounská péče
- Případová konference

Název služby (činnosti, aktivity)	Poradenská činnost (§11 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)
Popis služby (činnosti, aktivity)	V oblasti SPOD se jedná o základní úkol a aktivitu úřadu obce s rozšířenou působností. Úřad a) pomáhá rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě, b) poskytuje nebo zprostředkovává rodičům poradenství při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené, c) pořádá v rámci poradenské činnosti přednášky a kurzy zaměřené na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovou, d) poskytuje osobám vhodným stát se osvojiteli nebo pěstouny poradenskou pomoc související s osvojením dítěte nebo svěřením dítěte do pěstounské péče, zejména v otázkách výchovy dítěte, e) poskytuje pomoc při uplatňování nároku dítěte na výživné a při vymáhání plnění vyživovací povinnosti k dítěti, včetně pomoci při podávání návrhu soudu; přitom spolupracuje zejména s orgány pomoci v hmotné nouzi, povinnými osobami, orgány činnými v trestním řízení a soudy.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Komplexně celé spektrum dětí s potřebami v oblasti SPOD a jejich rodiny, pěstouni apod.
Časový rámeček	Soustavně, nepřetržitě (celoročně).

Název služby (činnosti, aktivity)	Pěstounská péče (§47a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Pěstounská péče je forma náhradní rodinné péče, při které pěstoun o dítě osobně pečuje a je zodpovědný za jeho výchovu. Z právního hlediska ale mezi pěstounem a dítětem nevzniká takový poměr, jaký je mezi rodiči a dítětem nebo jako je tomu v případě osvojení. Pěstoun má právo zastupovat dítě a spravovat jeho

	<p>záležitosti jen v běžných věcech a nemá k dítěti vyživovací povinnost. K výkonu mimořádných záležitostí musí požádat o souhlas zákonného zástupce, případně soud. O pěstounské péči soud rozhoduje na dobu, po kterou trvá překážka bránící biologickým rodičům dítěte v osobní péči o ně. Jedná se o institut, který by měl dítěti pomoci překlenout dlouhodobější složité období v životě, kdy jeho vlastní rodina nemůže plnit svou základní úlohu. Děti svěřené do pěstounské péče zpravidla své biologické rodiče znají. Pěstouni mají povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat vztahy dítěte s jeho biologickými rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými. Pěstouni mají také povinnost umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud nestanoví jinak. Jedná se o státem podporovanou formu náhradní rodinné péče. Dávky pěstounské péče by měly zajišťovat základní hmotné zabezpečení dítěte a zároveň zohledňovat náročnost této péče poskytováním odměny pěstouna. Podpora pěstounské péče je dále zajišťována také nastavením systému odborných služeb pro náhradní rodiny. Pěstouni mají povinnost uzavřít zpravidla s doprovodnou organizací či úřadem Dohodu o výkonu pěstounské péče, která upravuje podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností pečujících osob. Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu a jedině soud může také rozhodnout o jejím zrušení. Může tak učinit pouze ze závažných důvodů, vždy ale musí pěstounskou péči zrušit v případě, že o to požádá pěstoun. Pěstounská péče zaniká nejpozději, nabude-li dítě plné svéprávnosti, jinak jeho zletilostí.</p>
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Děti od narození do 18 let, u nichž je znemožněna nebo nezabezpečena péče a výchova biologickými rodiči.
Časový rámec	Dlouhodobě, trvale a nepřetržitě.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/pestounska-pece/

Název služby (činnosti, aktivity)	Případová konference (§10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí).
Popis služby (činnosti, aktivity)	Případová konference (PK) spočívá v zapojení rodičů (popřípadě jiných osob zodpovědných za výchovu dítěte), samotného dítěte, jiných osob blízkých rodině a dítěti a dalších subjektů, které se podílejí na ochraně dítěte a řešení jeho situace v problematice SPOD. Okruh přizvaných osob a subjektů určuje OSPOD, který při tom vychází i z doporučení a návrhů ostatních. Může jít o školy a školská zařízení, poskytovatele sociálních služeb, lékaře,

	zdravotnická zařízení, policii, státní zástupce a další odborné pracovníky (např. psychology). Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen ... pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin, a to ve spolupráci s rodiči a jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dalšími přizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob. OSPOD předem projednává důvody podání návrhu na opatření na ochranu dítěte a je povinen zabývat se možnými způsoby jejich řešení (vyplývajícími např. z PK); to neplatí, je-li zřejmé, že uspořádání PK by bylo nemožné nebo neúčelné. Právní úprava také ukládá OSPOD uspořádat PK i v průběhu řízení soudu o svěřeni dítěte do náhradní péče, pokud nebyla uspořádána již před zahájením tohoto řízení.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Ve vztahu k dítěti (kdokoliv) za předpokladu, že může přispět k pozitivnímu řešení situace dítěte (rodiny).
Časový rámec	Dlouhodobě, nepřetržitě
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/pestounska-pece-na-prechodnou-dobu/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Vysvětlíte schéma systému prevence rizikového chování ve školním prostředí.
2. Jaké jsou trendy v pěstounské péči?
3. Jaká je podstata případových konferencí?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

- JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.
- KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.
- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

12 Další sociálně pedagogické služby v poradenství

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Asistovaný kontakt
- Rodinné konference
- Mediace
- Probace
- resocializace

Název služby (činnosti, aktivity)	Asistovaný kontakt, asistované předávání vychází ze zákonné úpravy styku rodiče s dítětem §887 - §891 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.
Popis služby (činnosti, aktivity)	Asistovaný kontakt (AK) je podporované setkávání rodičů s dětmi za přítomnosti odborného pracovníka zařízení, zpravidla soc. prac. nebo psychologa. Při AK jde o opětovné navázání a postupné upevňování vztahu mezi dítětem a rodičem, u kterého dítě nežije. Cílem asistovaného kontaktu je, aby se postupně a nenásilně změnil na asistované předávání a nakonec vyústil v setkání dítěte a rodičů bez potřebné asistence. Předpokladem AK, při kterém má dojít ke zlepšení vztahu dítěte/dětí k druhému rodiči, je spolupráce obou rodičů dítěte. O AK může požádat jeden z rodičů, oba rodiče (zákonní zástupci dítěte), nebo OSPOD. AK lze uskutečnit i pro děti žijících v náhradní rodině (pěstounské péči) se svými biologickými rodiči (popř. také s ostatními členy biologické rodiny).
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Zpravidla od 3 do 15 let dítěte (od 13 – 14 let však především za předpokladu, že dítě o kontakt samo usiluje nebo jej alespoň nevyklučuje).
Časový rámec	Dlouhodobě, nepřetržitě a soustavně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/asistovany-styk-ditete-s-rodicem/

Název služby (činnosti, aktivity)	Rodinné konference
--	---------------------------

Popis služby (činnosti, aktivity)	<p>Jedná se o setkání široké rodiny a dalších osob (sousedé, přátelé, zástupci komunity) s cílem najít společné řešení (vytvořit plán postupu) v rámci složité situace ohroženého dítěte. Je to jeden z možných přístupů práce s rodinou, který vychází z předpokladu, že rodina má významný výchovný potenciál. Předává právo a zodpovědnost za řešení problému samotné rodině, posiluje rodičovské kompetence, zkvalitňuje rodinné vztahy. Jsou určeny pro všechny rodiny s dětmi, které aktuálně řeší nějaký problém, situaci a neví jak to vyřešit - i když by stačila pomoc rodiny.</p> <p>RK byly využity zpočátku na Novém Zélandu, kde se inspirovaly odkazem původních obyvatel – Maorů. V jejich kultuře je samozřejmostí, že se všechna důležitá rozhodnutí a obtížné situace řeší nejen se svými nejbližšími, ale s celým klanem a širší rodina a přátelé nabízí dle svých možností pomoc. Vychází z tradičních hodnot rodinné soudržnosti a je ve své přirozené podstatě a jednoduchosti blízký i naší kultuře. Výsledkem RK je přijetí konkrétního plánu, který pojmenovává kroky jednotlivých aktérů směrem k řešení. Výsledky následně může OSPOD podpořit a vyhodnocovat.</p>
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Důležitými osobami jsou všichni členové rodiny, blízcí přátelé, známí, sousedé apod., o kterých si rodiče dětí či děti samotné (s ohledem na jejich věk a rozumovou vyspělost) myslí, že by se měli společně sejít a společně mohou pomoci vymyslet, jak problémovou situaci dále řešit.
Časový rámeček	Příležitostně, nepravidelně podle aktuální potřeby a vývoje problému.
Problémové oblasti	Orientace v problému, informovanost, participace na řešení, zaměření na řešení, schopnost rozhodování.

Název služby (činnosti, aktivity)	Mediace (§2 zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě), nebo mimo tento rámeček.
Popis služby (činnosti, aktivity)	<p>Obecně je mediace vnímána jako efektivní prostředek k řešení jakýchkoli sporů v osobním životě, na pracovišti, nebo v obchodních vztazích.</p> <p>Mediace pomůže vyjasnit nesoulad, spor urovnat, či vyrovnat, a pomáhá hledat řešení těchto sporů do budoucna. Výhodou je fakt, že o výsledném řešení rozhodují pouze strany spory a nikoliv mocenský subjekt. Mediace je proces, k němuž se aktéři rozhodují dobrovolně, za průběh je zodpovědný mediátor, za obsah procesu a jeho výsledky jsou pak zodpovědní sami aktéři. Vedle dobrovolnosti existují další principy, kterými se mediační proces řídí. Jsou to např. důvěra, spolupráce, hledání nových možností řešení, mlčenlivost, svoboda rozhodnutí či neutralita. Mediace dovoluje dosáhnout např. toho, že: budou zohledněny zájmy,</p>

	kterým by v soudním vypořádání nebyla věnována pozornost, budou sníženy náklady na řešení a následky konfliktů, najdeme nebyrokratické a flexibilní řešení konfliktů. Cílem mediačního procesu je takové řešení konfliktů, které odpovídá zájmům a potřebám jednotlivých stran. Toho je možno dosáhnout prostřednictvím oboustranného sdílení příčin a pozadí celého konfliktu. Cílem není hledání objektivní pravdy, nýbrž nalezení dohody postavené na vzájemné spolupráci. Samostatnou kapitolu tvoří tzv. rodinné mediace. V našich podmínkách má mediace podobu metod tzv. facilitací nebo transformativních.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Rodiny s dětmi ve věku od 0 do 18 let, nebo do doby co děti studují (max. do 26 let), rodiče – před, během i po rozchodu či rozvodu, rozvádějící se páry, rodiče a děti, širší rodina, kde jsou obtíže s komunikací či vzájemnými vztahy, pěstouni.
Časový rámec	Trvale, dlouhodobě, soustavně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/mediace/

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

1. Jakým způsobem probíhá mediace?
2. Jaká instituce zajišťuje probaci a mediaci?
3. S jakými problémy se potýkají klienti resocializačních služeb?
4. Jaká je podstata rodinných konferencí?

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventivna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventivna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

- KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>
- Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]*. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 2., aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.
- TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.
- VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.

13 Sociální poradenství – probace, psychologické a terapeutické služby, resocializační programy

K zapamatování

- Sociální poradenství
- Pedagogické poradenství
- SPOD
- Probace
- Psychologické a terapeutické služby
- Resocializační programy

<ul style="list-style-type: none"> • Název služby (činnosti, aktivity) 	Probace (§2 zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě)
Popis služby (činnosti, aktivity)	Probací se pro účely TZ rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným (dále jen "obviněný"), kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů. Jde o jeden z projevů konceptu tzv. restorativní justice. V ČR ji vykonává Probační a mediační služba.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Osoba, která se dostala do konfliktu se zákonem, jedná se o pachatele trestných činů (provinění). Probační a mediační služba (PMS) pracuje s dospělými pachateli trestných činů, s mladistvými pachateli provinění (15-18 let) i s dětmi mladšími 15 let, které se dopustily činu jinak trestného, který se u trestněprávně odpovědných osob pokládá za trestný.
Časový rámec	Trvale, dlouhodobě, soustavně.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/probacni-a-mediacni-sluzby/

Název služby (činnosti, aktivity)	Psychologické a terapeutické služby
--	--

Popis služby (činnosti, aktivity)	Jedná se o pomoc směřovanou do oblasti předmětu psychologie, tedy primárně chování, jednání a prožívání zaměřené na jedince v nejrůznějších situacích nebo interakcích s druhými (rodinou, komunitou apod.). Konkrétně se může jednat o pomoc v oblastech: individuální terapie, párové terapie, rodinné terapie, skupinové terapie. Nejčastěji řešenými problémy jsou: úzkostné poruchy, posttraumatická stresová porucha, poruchy nálady, poruchy chování a emocí v dětství a adolescenci, psychosomatické potíže, asociativní poruchy, potíže v oblasti osobní a mezilidské, intervence při krizových, zátěžových a traumatických událostech, problematika partnerských vztahů, konflikty, nepochopení a zhoršená komunikace s dětmi a dospívajícími apod.
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Dítě (v jakémkoliv postavení nebo roli), dospělý, rodič, rodinný příslušník apod.
Časový rámec	Trvale, dlouhodobě, v pevně stanovenou dobu.
Problémové oblasti	http://katalog.pravonadetstvi.cz/sluzba/psychologicke-a-terapeuticke-sluzby/

Název služby (činnosti, aktivity)	Resocializační programy
Popis služby (činnosti, aktivity)	Cílené krátkodobé nebo střednědobé činnosti nebo aktivity zaměřené na začlenění nebo znovuzачlenění do života v rodině, komunitě nebo společnosti. Konkrétně se může jednat například o tzv. výcviky sociálních dovedností uskutečňované především prostřednictvím problémových a praktických metod práce. Základem resocializačních programů je záměr na základní rozvojové činnosti, které tvoří učení, práce a hra v jejich nejrůznějších podobách. Výsledkem resocializačních programů je samostatný jedinec schopný samostatného rozhodování a bezproblémového soužití s druhými. RP lze uskutečňovat však nejen na cestě k ideálu, ale také jako cesta směřující ke zmírnění následků sociálně deviantního nebo rizikového chování nejrůznějšího druhu. Lze je zaměřovat komplexně nebo na vybrané sociální dovednosti (při zmírnění následků).
Cílová skupina nebo tzv. typický klient	Rozsah cílové skupiny je dán šíří problémů sociálního začlenění. Může se tedy zabývat jak dětmi, tak dospělými. Spodní věková hranice se pohybuje na úrovni začátku druhého stupně ZŠ a pokračuje až do pozdního věku, kde může být činnost zaměřena na specifické skupiny klientů, např. pachatele trestných činů, kde je cílem spíše zmírňování následků jejich chování nebo způsobu dosavadního života. Krajním pólem resocializačních programů je např. záměr na bezdomovce. Ve vztahu k předmětu problému se

	bude jednat především o děti, jejichž proces výchovy a socializace je narušen do té míry, že existují reálné obavy o jejich zdravý vývoj. Specifickým druhem resocializačních programů je záměr na rodiny. V jejich rámci je výhodou kombinace ambulantní a pobytové formy.
Časový rámec	Dlouhodobě nebo příležitostně podle potřeby, vždy plánovaně.
Problémové oblasti	Maladaptivní chování dětí, predelikvence, dětská delikvence, pachatelé nebo oběti trestné činnosti apod.

Kontrolní otázky a úkoly pro samostudium

6. Kde vidíte výchovnou stránku alternativních trestů? Jaké zkušenosti s nimi má probační služba a co jí dovoluje legislativa?
7. Které instituce zajišťují resocializační programy?
8. Vysvětlete tyto pojmy: Maladaptivní chování dětí, predelikvence, dětská delikvence.

Literatura

EMMEROVÁ, I. 2012. *Preventívna a sociálno-výchovna práca s deťmi a mládežou*. 1. vyd. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2012. 142 s. ISBN 978-80-557-0463-0.

FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HRONCOVÁ, J. a kol. 2013. *Preventívna sociálno-výchovná činnosť v škole. (Metodická príručka pre sociálnych pedagógov a koordinátorov prevencie)*. Banská Bystrica: Belianum, 2013. 343 s. ISBN 978-80-557-0596-5.

JURYSTOVÁ, L., JAROŠÍK, V., PACNEROVÁ, H. 2015. *Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*. NUOV, 2015.

KLÍMOVÁ, M. 1987. *Teorie a praxe výchovného poradenství*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

KUCHARSKÁ, A. 2013. Školní poradenské pracoviště. In *Školní poradenství I*. Praha: PdF UK, 2013. ISBN 978-80-7290-710-6, s. 40-47.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (dokument č.j. 21291/2010-28). 2010. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2010 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (dokument č.j. 14 423/1999-22). 1999. *Ministerstvo*

školy, mládeže a tělovýchovy [online]. 1999 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování a postihu záškoláctví (dokument č.j.10194/2002-14). 2002. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2002 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/dokumenty-13>

Minimalizace šikany: shrnutí pilotního projektu: 2005-2007: [informační a propagační brožurka]. 1. vyd. Kladno: Aisis, 2008. 68 s. ISBN 978-80-904071-2-1.

NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem. 2., aktualizované vydání*. Olomouc: ANAG, [2016], ©2016. 807 stran. Právo. ISBN 978-80-7554-022-5.

TYŠER, J. 2006. *Školní metodik prevence: soubor materiálů*. 1. vyd. Most: Hněvín, 2006. 103 s. ISBN 80-86654-17-6.

VACKOVÁ, M., ONDRÁČKOVÁ, L. 2014. Školní metodik prevence. In *Školní poradenství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4502-2, s. 51-54.